

Edutus Főiskola Tatabánya, Budapest	AKKREDITÁCIÓS MINŐSÍTÉS
<p><i>gazdálkodási és menedzsment</i> alapképzési szak <i>kontrolling; kis- és középvállalkozások</i> specializációk</p> <p>működő képzés értékelése: 2007/10/XI/1. sz. MAB határozat (<i>a Modern Üzleti Tudományok Főiskoláján</i>)</p>	<p>2016/1/VII/2/17. sz. MAB HATÁROZAT A (AKKREDITÁLT) A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2021. január 31-ig hatályos, <u>magyar nyelvű</u> képzésre, a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2016. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2017 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.</p>

Minőségértékelés

A monitor eljárás oka:

- alacsony és csökkenő hallgatói létszám.

A monitor eljáráshoz az intézmény **2017. szeptember 15-ig** nyújtsa be a hiányosságok orvoslására tett intézkedésekről szóló tájékoztatóját.

1. A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A *gazdálkodási és menedzsment* alapszakon magyar nyelvű teljes idejű és részidejű (levelező) képzés folyik az Edutus Főiskola székhelyén, Tatabányán és a budapesti telephelyen. A két helyszínen ugyanazok az oktatók azonos rendszerben oktatják a tantervben szereplő tantárgyakat, részben személyesen, részben a *webinárium* formát alkalmazva. (Az utóbbi egy online oktatási módszer, alapvetően az órák és előadások videó felvételét jelenti tömörített formában.)

A képzés tartalma

Az alapozó ismeretek, a szakmai törzsanyag és a differenciált szakmai ismeretek elnevezése, tartalma, az ismeretkörök, továbbá az elmélet és a gyakorlat aránya megfelelőek a KKK-ban felsorolt kompetenciák elsajátításához. Az előírt szakirodalom széleskörű és korszerűnek tekinthető.

Egy TÁMOP program keretében a Miskolci Egyetemmel közösen elkezdődött a digitális tananyagfejlesztés, az elkészült tananyagok a NEPTUN rendszerben hozzáférhetőek.

Személyi feltételek

A szakfelelős megfelelő oktatói és kutatói tapasztalatokkal rendelkezik az alapszak vezetéséhez. Oktatói, vezetői feladatok ellátása mellett rendszeresen publikál a releváns tudományterületen. 1989 óta folyamatosan végez vállalati tanácsadói tevékenységet, több tudományos testület tagja és tisztségviselője. A *kontrolling* specializáció felelőse PhD fokozattal rendelkezik. A specializációhoz tartozó témakörökkel – az MTMT-be feltöltött publikációi közül – csak egy foglalkozik, ugyanakkor a specializáció három tantárgyának is felelőse. A *KKV* specializáció felelőségének ugyancsak PhD fokozata van.

A képzés 40 kötelező tárgyát 40 oktató oktatja, 55%-nak, 22 főnek van tudományos fokozata (PhD/CSc). Az AT/AE/V aránya megfelel a MAB előírásainak (30/8/2). Az oktatók beosztás szerinti megoszlása megfelelő. A vezető oktatói beosztásban lévők teszik ki a minősítettek többségét, ami az oktatói életpályán történő előrehaladás lehetőségét mutatja. Az oktatói kar zömét a középkorú oktatók teszik ki. Az oktatói korfára – és tudásszintre – kedvezőtlenül hatott, hogy az elmúlt néhány évben a főiskola megválni kényszerült néhány jól felkészült, nagy oktatási gyakorlattal rendelkező tanáráról.

Az oktatói óra- és kreditterhelés magas, de nem lépi át a MAB által maximálisnak tartott határokat. Ennek oka a budapesti helyszín relatíve magas hallgatói létszáma, illetve a két helyszínen és kétféle munkarendben történő oktatás.

Tudományos háttér

Bár az önértékelés szerint a tudományos tevékenység végzése az oktatói követelményrendszerben rögzített alapkritérium, az oktatók elsősorban a korábbi munkahelyeiken (egyetemen) szerzett tudományos eredményeikre tudnak hivatkozni. Az MTMT 2014. októberi állapota szerint a főiskola 58 oktatója közül 38 regisztrált az MTMT-be.

Infrastrukturális feltételek

A két képzési helyszín infrastrukturális feltételei alapvetően eltérőek.

A *tatabányai helyszín* nagyvonalúan felszerelt, és bőséges oktatási terekkel, nagy területű könyvtárral rendelkezik, mind az internetes keresést lehetővé tevő számítógépes asztalokkal, mind a hagyományos olvasást-tanulást szolgáló asztalokkal rendelkezik. A könyvtár megfelelően berendezett és ellátott, szakkönyvállománya kielégítő, emellett az általános művelődést is szolgálja. A nyitvatartási rend, illetve a személyzet rugalmassága segíti, hogy a hallgatók igénybe tudják venni a könyvtár szolgáltatásait. Az állomány biztonságos védelme megoldott. Több tanterem az ún. *webinárium* felvételek készítésére alkalmas technikával is felszerelt. Ez a technika korszerű, és mind az oktató, mind a hallgatók számára új tanítási/tanulási módszereket tesz lehetővé. A hallgatók egyértelműen pozitívnak találták ezt a módszert, ami az előadások és szemináriumok felvételével, rögzítésével és rendszerezésével új dimenziót ad az oktatásnak. Különösen a részidejű, levelező hallgatók számára nyújt kedvező lehetőséget az előadások weben történő otthoni egyidejű követése és a bekapcsolódás lehetősége, illetve a többszöri utólagos visszahallgatás lehetősége.

A *budapesti helyszín* néhány év alatt több költözésen esett át. Szembetűnő a zsúfoltság. Kritikusnak az oktatók elhelyezését lehet értékelni, a zsúfolt szobák kevéssé alkalmasak a szakmai konzultációkra, beszélgetésekre, órai felkészülésre. A rendelkezésre álló irodák és tanteremek jól felszereltek, itt is megtalálhatók a *webinárium* berendezések. Szükség esetén lehetőség van az épületben lévő, más szervezetekhez tartozó termek használatára, például az Auditorium Maximum bérlésére. A budapesti hallgatóknak hozzáférésük van az azonos épületben levő Általános Vállalkozási Főiskola (ÁVF) 40 ezer kötetes könyvtárához, ahol az Edutus 2000, a képzéshez szükséges könyvet helyezték el. A könyvtár állománya továbbfejlesztésre szorul, még akkor is, ha (az IBS-be beolvadt, és e képzési helyszínen a képzést kifuttató) ÁVF könyvtárát a jövőben is használhatják. A hallgatók véleménye szerint a nyitvatartási rend megnehezíti a könyvtár igénybevételét még a nappali tagozatos hallgatók számára is.

Számos tankönyv, példatár e-book formában érhető el.

A hallgatók véleménye szerint a budapesti helyszínen a számítógépek lassúak és elavultak. Bizonyos szakmaspecifikus szoftverek elérhetőségét hiányolták a végzett és a tudásuk gyakorlati hasznosíthatóságának tapasztalatával rendelkező hallgatók. Különösen a más intézményből átjött hallgatók hangsúlyozták a főiskolának azt az előnyét, hogy az ügyintézés hallgatóbarát.

Rendelkezésre áll még az Edutus Rendezvényközpont Falk Miksa utcai épülete szakmai események megtartására.

A képzési létszám és kapacitás

Mind a tervezett éves felvételi keretszámok, mind a ténylegesen felvettek létszáma csökkenő tendenciájú. Tatabányán a teljes idejű képzés éves tervezett felvételi keretszáma a vizsgált 2009/10 – 2014/15 közötti időszakban 40-100 között ingadozott, részidejű képzésben 80-115 között. Budapesten a teljes idejű képzésben évente 120-234 fő felvételét tervezték, a részidejű képzésben 120-242 főét. Az ambiciózus keretszámokat a főiskola képzési területi kapacitása lehetővé tette volna, ám egyetlen évben sem tudták kitölteni. A felvettek száma Tatabányán a teljes idejű képzésben 7-33 között ingadozott évente, a részidejű képzésben 15-69 között. Budapesten teljes idejű képzésre évente 8-73, részidejű képzésre 17-115 főt vettek fel.

A főiskola 5 fő alatt nem indítja el a specializációt. Mivel azonban a levelező képzésre minden évben ennél többen jelentkeztek, a nappali képzés hallgatói a levelezősökkel együtt hallgatták a specializáció tárgyait. Ez a *kontrolling* specializáció esetében fordult elő. Az utóbbi években ezt a specializációt Tatabányán vették fel többen, a *KKV* specializációt Budapesten.

2. A képzési folyamat és eredményeinek elemző értékelése

A kurzusok jellege, módszertana

A tudásátadás a magyar felsőoktatásban megszokott módszerekkel folyik, egy sajátosságtól, a *webinárium* rendszertől eltekintve. A már említett *webinárium* rendszer kialakítására a főiskola az utóbbi években sok figyelmet és pénzt fordított. Ez az informatikai lehetőség mind a nappali, mind a levelező tagozaton elterjedt, és az oktatók és a hallgatók körében egyaránt nagy népszerűségnek örvend. Az előadások, szemináriumok webes közvetítése, illetve a tárhelyen való elérhetősége sok szempontból segíti a tanulási folyamatot, különösen a levelező képzésben. A webes elérhetőség ellenére az oktatók szerint nem csökkent az előadásokon és szemináriumokon részt vevő hallgatók száma, a hallgatók inkább a nehezebben érhető tananyag-részek elsajátításához használják az infokommunikációs eszközt.

A képzési folyamatban előny az oktatók rendszeres elérhetősége, az általuk biztosított segédanyagok, a sokféle konzultációs lehetőség (fogadóóra, e-mail, Skype). Mind az oktatók, mind a hallgatók a kis létszámú képzés előnyének tartják a közvetlen tanár-diák kapcsolatot, a tutoriális jellegű oktatást, a lehetőséget a minimális pontszámmal bekerült

hallgatók felzárkóztatására.

A hallgatók közül kevesen használják ki a nyelvi továbbfejlődésüket is szolgáló Erasmus programban való részvétel adta lehetőségeket.

Értékelés és ellenőrzés

A teljesítményértékelés írásbeli és szóbeli vizsgákon, vagy a két módszer együttes alkalmazásával történik. Az előadások és szemináriumok látogatását ellenőrzik, a hiányzás a képzési programban szereplő foglalkozások maximum 20%-a lehet.

A záróvizsgák a szakdolgozat védéséből és a szakmai ismeretekkel kapcsolatos komplex szóbeli vizsgából állnak. A záróvizsga-bizottságok elnökei jellemzően a gyakorlatból, illetve más felsőoktatási intézményekből kerülnek ki. Emellett azok a gyakorlati szakemberek is részt vesznek tagként a záróvizsgán, akiket a főiskola vendégelőadóként meghívott a képzés során. A bizottság tagjai körében utólagos kérdőívvel derítik fel a vizsga körülményeivel és tartalmával való elégedettséget.

A szakdolgozati témaköröket a tanszékek hirdetik meg az oktatott tantárgyakhoz kapcsolódóan, a konzulens tanárok megadásával. A hallgató az érdeklődésének, a gyakorlat helyének vagy leendő munkaterületeinek figyelembevételével választ témakört.

A képzés eredményessége, hallgatói létszámadatok, tehetséggondozás

A vizsgált 2009/10-2014/15 közötti időszakban Tatabányán teljes idejű képzésre 109 (16; 21; 33; 23; 9; 7), részidejű képzésre 226 (41; 69; 52; 27; 15; 22) hallgatót vettek fel. A teljes idejű képzésben 47 diplomát adtak ki, a részidejű képzésben 51-et. Ugyanebben az időszakban Budapesten 247 (46; 83; 63; 35; 12; 8) hallgatót vettek fel a teljes idejű képzésre, a részidejű képzésre pedig 365 (59; 111; 121; 39; 18; 17) hallgatót. Itt a teljes idejű képzésben 145, részidejű képzésben 96 diploma kiadására került sor.

A lemorzsolódási adatok szerint Tatabányán a teljes idejű képzésből töröltek 52 hallgatót, részidejű képzésből 126 hallgatót; Budapesten a teljes idejű képzésből 139 hallgatót töröltek, a részidejű képzésből pedig 292-t.

Jelentős a nyelvvizsga hiánya miatt visszatartott diplomák száma. Tatabányán a nyelvvizsga hiánya miatt később kapott diplomát a végzősök 46-70%-a, Budapesten 54-71%-a. Az intézményben a közoktatás hiányosságaira hivatkoznak, mivel a nyelvvizsgával beiratkozó hallgatók aránya Tatabányán 11-43%, Budapesten 20-58%. A főiskola a helyzet súlyosságát felismerve folyamatos erőfeszítéseket tesz a nyelvi kötelezettségek teljesítésének elősegítésére. Nyelvi felméréseket végez, nyelvtanfolyamokat szervez és hirdet, részt vesz a diplomamentő programban is. A jelenlegi helyzet ismeretében azonban ezeket az erőfeszítéseket fokozni kell, amennyiben a főiskola valóban teljesíteni akarja társadalmi küldetését.

A tehetséges hallgatók mesterképzésre történő felkészülésére van lehetőség. A választható tudományelméleti tantárgyak, a könyvtár felszereltsége, a szakkollégiumi, valamint a demonstrátori rendszer is támogatja ezt. A tapasztalatok szerint azonban a hallgatók inkább érdeklődnek egy másoddiplomát nyújtó alapképzés, mint a mesterképzés iránt. Ezzel együtt a szakkollégiumi csoportok és hallgatók száma magas. A TDK eredmények főiskolai szinten jónak mondhatók (nem volt megállapítható, hány dolgozat köthető a *gazdálkodási és menedzsment* alapszakhoz). Úgy látszik, az új Edutus Főiskola megőrizte az elődök, a MÜTF és a Harsányi János Főiskola potenciálját ebben a tekintetben is.

A DPR információi szerint az alapszakon végzettek közül az állást keresők kb. 2/3-a fél éven belül talált munkát. Mindösszesen ketten nyilatkoztak úgy, hogy egy évnél is több időbe telt a munkahely megtalálása. Az elhelyezkedésben nagy segítséget jelentett a szakmai gyakorlati hely: a hallgatók 56%-át alkalmazták is a gyakorlati helyen. A végzettek 56%-a beosztott diplomásként dolgozik, vezető állást 24%-uk tölt be. A válaszadók 56%-a a KKV szektorban dolgozik.

3. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés rendszere és eredményei

A szak gazdája a főiskola Gazdálkodási és Menedzsment Tanszéke. A szakfelelős korábban a főiskola rektora volt, jelenleg rektorhelyettes, ami jó informáltságot és döntésképességet feltételez. Megfelelő hatáskörrel, jogosultságokkal rendelkezik a képzés megfelelő szervezéséhez, lebonyolításához.

Belső, rendszeres minőségbiztosítás

A főiskolán a minőségirányítás intézményi szinten szervezett, minden szakon egységes rendszert alkalmaznak. A Minőségirányítási Bizottság a Szenátus állandó bizottságaként működik. A tevékenység szervezését, az operatív feladatok ellátását a Minőségirányítási Iroda munkatársa végzi a minőségirányítási menedzser (aki stratégiai főigazgató is) irányításával. A főiskola a 2010/11. tanév óta éves önértékeléssel működteti a TQM alapú minőségirányítási

rendszert. Az éves önértékelések alapján minőségfejlesztési programok készülnek, amelyek eredményeit a Minőségirányítási Bizottság vizsgálja. Ilyen program volt többek között az Oktatói Teljesítményértékelő Rendszer kialakítása és működtetése. Az oktatók elégedettségét is rendszeresen értékelik. Fontos szerepe van az oktatók hallgatók általi értékelésének (OMHV). Az eredmény a *gazdálkodási és menedzsment* alapszakon 2010 óta az intézményi átlagnál jobb, a 2013/14-es tanévben 4,68 volt.

A DPR rendszert a főiskola 2010 óta alkalmazza. A *gazdálkodási és menedzsment* alapszakon végzett kérdőív-kitöltők száma enyhén növekszik, bár arányuk jellemzően csak 20% körüli.

A minőségbiztosítás szempontjából nem elhanyagolható az, hogy a főiskola az oktatók számára továbbképzést szervez, amelynek keretében az oktatók elsajátíthatják a *webinárium* előadás készítésének technikáját és szakmai segítséget kapnak a felvett előadások végleges rögzítéséhez. Alkalmanként szerveznek nyelvi tréningeket is.

4. A szak összefoglaló értékelése (jelen, jövő) C-SWOT analízisüket is figyelembe véve

Az önértékelésben bemutatott C-SWOT elemzés nem túl alapos, és nem minden szempontból helytálló. A *lehetőségek* között tartják számon például a tehetséggondozást és a TDK tevékenység erősítését, amelyek nem külső lehetőségek, hanem a főiskolán hozott döntések eredményei lehetnek. Ugyanakkor *veszélyeztető* tényezőként sorolják fel a felsőoktatás „konszolidálódását”, ami csak abban az esetben fenyegeti a főiskolát, ha a konszolidálás alatt valamiféle, a felsőoktatásra nézve káros beavatkozást értenek. Helyesen nevezik meg a külső *korlátozó feltételeket*: csökkenő hallgatói létszám, az állami ösztöndíjas helyek hiánya stb., továbbá a gyengeségeket: növekvő óraszámok, a hallgatók gyenge idegnyelv-tudása stb.

Az önértékelés, ezen belül a C-SWOT analízis alapján olyan kép bontakozik ki a főiskoláról, illetve a *gazdálkodási és menedzsment* szakról, amely a magyar felsőoktatás csaknem minden intézményére jellemző lehet. Egyidejűleg van jelen a korszerűség és az elmaradottság, a budapesti koncentráció és a vidéki lemaradás, a kiemelkedő, példamutató oktatók és az átlagot el nem érők. A hallgatók ugyanakkor igénylik a főiskola által nyújtott szolgáltatásokat, szívesen tanulnak a főiskolán. A főiskola Komárom-Esztergom megye egyetlen felsőoktatási helye, amely számos településről jobban megközelíthető, mint más helyszínek. Szerepe nemcsak a jelenbeli munkaerőpiaci igények kielégítése, hanem a jövőbeni keresletnek való megfelelés szempontjából is fontos.

Az utóbbi 5 évben 757-ről 464-re (61,3%) csökkent a *gazdálkodási és menedzsment* alapképzés aktív hallgatóinak a létszáma. A tatabányai székhelyen nagyobb a kapacitás-kihasztnálanság, a hallgatói létszámok itt a budapesti képzésnek 57%-át (nappali tagozat), illetve 70%-át (levelező tagozat) teszik ki annak ellenére, hogy a képzés feltételei a székhelyen minden szempontból jobbak. Úgy látszik, maga a város nem elég vonzó. A nappali képzés hallgatói szívesebben választják a budapesti helyszíneket a sokkal gazdagabb szabadidős lehetőségek miatt, még akkor is, ha a szülőknél ez többbe kerül. A levelező hallgatók viszont általában többre értékelik az oktatási intézmény közelségét, és az a véleményük, hogy „nincs értelme Budapestre utazni ugyanazért a tudásért”. A hallgatói létszám-csökkenés oka – az intézmény szerint – az állami támogatás eltörlése, a válság hatása és vélhetően a Harsányi János Főiskolával való egyesüléskor történt névváltozás hatása, vagyis az, hogy az Edutus márkanév még nem eléggé ismert.

A hallgatói létszám növelése és a nappali tagozatos hallgatók megtartása szempontjából fontos a főiskola Pegasus programja, amelyben a hallgatóknak különböző részdíjas munkalehetőségeket biztosítanak, és a várható jövedelmüket a főiskola előfinanszírozza a kiadásai (tandíj, megélhetés) időbeni finanszírozása érdekében. Rövid múltra visszatekintő kezdeményezés az élsportolói oktatási program, amiben az oktatás, vizsgáztatás igazodik a sportolók időbeosztásához. A tervek között szerepel a fogyatékosok bekapcsolását szolgáló, pályára állító program és külföldi hallgatók vonzása.

Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások

1. Olyan oktatót kell megbízni a *kontrolling* specializáció vezetésével, aki nemcsak formálisan, hanem szakmai, tudományos tevékenységét tekintve is megfelel az előírásoknak. (Amennyiben az önértékelésben megjelölt specializációfelelős rendelkezik a témakörben publikációkkal, azokat rögzíteni kell az MTMT-ben). Az oktatói korfa javítására is törekedni kell, fiatalabbak vonzásával, illetve megtartási képességük javításával.
2. Egyértelműen növelni kell a tudományos publikációk számát, ami a jelenleginél kiterjedtebb kutatómunkát feltételez.
3. Fontos megteremtetni a *műszaki* és a *gazdasági* képzés közötti kapcsolatokat. Ez a jövőben lehetőséget teremt szinergikus hatások elérésére, egy-egy ágazatot jól ismerő gazdasági szakemberek képzésére, illetve a gazdasági kérdésektől nem idegenkedő műszaki szakemberek kibocsátására.
4. Mindenképpen foglalkoznia kell a főiskolának a gyakorlatban már érdemeket szerzett szakemberek oktatásba

való bevonásának kérdésével. A jelenlegi modell nem túl szerencsés megoldás, mivel a gyakorlati szakemberek láthatóan nincsenek kellően felkészítve a rendszeres, módszertanilag és didaktikailag is megfelelő főiskolai oktatási feladatok ellátására. A tudományos fokozatok mielőbbi megszerzése is sürgős feladat lenne az ilyen szakemberek részére. Fontos figyelni azokra a hallgatói véleményekre is, amelyeket végzetek mondtak: bizonyos gyakorlati ismeretek oktatása hiányzik a képzésből. (Pl. az *operációkutatás* oktatása túl általános volt, nem szerepelt az oktatásban *projektmenedzsment* szoftver.)

5. A hallgatók hiányos nyelvismerete az átlagnál nagyobb arányban zárja ki a diplomák időben történő átadását, valamint az idegen nyelvű szakirodalom feldolgozását a képzés során. Több figyelmet, energiát és pénzt kell fordítani a hallgatók nyelvi képzésére.
6. Technikai ügyek: a) a valamennyi hallgató által pozitívnak tekintett *webinárium* rendszer továbbfejlesztése annak érdekében, hogy a hallgatók az online szeminárium idején ne csak e-mailben, hanem élőszóban is be tudjanak jelentkezni otthonról; b) a budapesti könyvtár nyitvatartási idejének megváltoztatása, elérhetőség biztosítása valamennyi oktatási napon; c) a szakkönyvállomány továbbfejlesztése.
7. Felhívjuk a figyelmet, hogy a KKK szerint a szakon már nincsenek szakirányok, csak specializációk.